

De nasjonale
forskningsetiske
komiteene

Forskningsetisk forum 2026: Systemer som sikrer integritet – og tillit

Helene Ingierd, Direktør FEK, 17. september 2026

Vi løfter forskningsetikk

Hvordan videreføre og bygge ut systemer som sikrer integritet og tillit?

- Hvordan håndtere forskningsetiske spørsmål og saker?
- Hvordan støtte forskere i arbeidet med å ivareta forskningsdeltakere?
- Hvordan forebygge utilbørlig press og støtte forskere i krevende situasjoner?
- Hvordan bidra til å styrke tillit gjennom forebyggende systemer?

Krav til institusjonene (2017)

 LOVDATA

 Søk etter lover, forskrifter, dommer, stortingsvedtak, t

Søk

Lov om organisering av forskningsetisk arbeid (

 Innholdsfortegnelse ▼

 Lovens forskrifter

§ 5. *Krav til forskningsinstitusjoner*

Forskningsinstitusjoner er offentlige eller private institusjoner som har forskning som en av sine hovedoppgaver.

Forskningsinstitusjoner skal sikre at forskningen ved institusjonen skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Institusjonen har ansvaret for:

- a. nødvendig opplæring av kandidater og ansatte i anerkjente forskningsetiske normer og
- b. at alle som utfører eller deltar i forskningen, er kjent med anerkjente forskningsetiske normer.

 § 6. *Behandling av uredelighetssaker ved forskningsinstitusjoner*

Forskningsinstitusjoner har ansvar for å behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. [Forvaltningsloven kapittel IV](#) og V gjelder for disse sakene.

Forskningsinstitusjoner skal ha et redelighetsutvalg. Utvalget skal ha nødvendig kompetanse i forskning, forskningsetikk og jus. Utvalget skal ha minst ett medlem som ikke er ansatt ved institusjonen.

Forskningsinstitusjoner skal fastsette retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Retningslinjene skal også angi når det som ledd i behandlingen av slike saker skal innhentes en uttalelse fra

Arbeidet med forskningsetikk

5.1 Fremme god forskningsetikk

5.2 Behandle mulige brudd på forskningsetiske normer

5.2.1 Generelt om uredelighetssaker

5.2.2 Vitenskapelig uredelighet

5.2.2.1 Innledning

5.2.2.2 Endringer av definisjonen av vitenskapelig uredelighet

5.2.2.3 Fabrikkering, forfalskning, plagiat og andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer (de objektive kriteriene)

5.2.2.4 Forsettlig eller grovt uaktsom handling (de subjektive kriteriene)

5.2.2.5 Kravet om klar sannsynlighetsovervekt

ALLEAs CoC (2023): En forskningsetisk kultur

2. Good Research Practices

This section describes good research practices in the following contexts:

- Research Environment
- Training, Supervision, and Mentoring
- Research Procedures
- Safeguards
- Data Practices and Management
- Collaborative Working
- Publication, Dissemination, and Authorship
- Reviewing and Assessment

2.1 Research Environment

- Research institutions and organisations promote awareness and resource incentives to ensure a culture of research integrity.
- Research institutions and organisations create an environment of mutual respect and promote values such as equity, diversity, and inclusion.
- Research institutions and organisations create an environment free from undue pressures on researchers that allows them to work independently and according to the principles of good research practice.
- Research institutions and organisations demonstrate leadership in clear policies and procedures on good research practice and the transparent and proper handling of suspected research misconduct and violations of research integrity.

- Research institutions and organisations actively support researchers who receive threats and protect bona fide whistle-blowers, taking into account that early career and short-term employed researchers may be particularly vulnerable.

- Research institutions and organisations support appropriate infrastructure for the generation, management, and protection of data and research materials in all their forms that are necessary for reproducibility, traceability, and accountability.

2.2 Training, Supervision, and Mentoring

- Research institutions and organisations ensure that researchers receive rigorous training in research design, methodology, analysis, dissemination, and communication.
- Research institutions and organisations develop appropriate and adequate training in ethics and research integrity to ensure that all concerned are made aware of the relevant codes and regulations and develop the necessary skills to apply these to their research.
- Senior researchers, research leaders, and supervisors mentor their team members, lead by example, and offer specific guidance and training to properly develop and structure their research activities.
- Researchers across the entire career path, from junior to the most senior level, undertake training in ethics and research integrity.

Arbeidet med
forskningsetikk på
institusjonene (2023):
En oppskrift på hvordan
bygge en god
forskningsetisk kultur

Veileder om institusjonenes ansvar for
FORSKNINGSETIKK

De nasjonale
forskningsetiske
komiteene

Elementer i en god kultur

- *Gi opplæring i forskningsetikk til alle ansatte som jobber med forskning*
- *Sikre at andre som deltar i forskning har kjennskap til forskningsetiske normer*
- *Sikre at mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer blir oppdaget, behandlet og rapportert*
- Sikre at forskningsetiske spørsmål og saker håndteres
- Skape refleksjon og incentiver som fremmer en kultur for forskningsintegritet
- Tilby god veiledning og gode forbilder
- Skape et miljø preget av gjensidig respekt og fremme verdier som likeverd, mangfold og inkludering
- Skape et miljø uten utilbørlig press på forskerne, slik at de kan arbeide uavhengig og i tråd med god forskningspraksis
- Støtte forskere som mottar trusler, beskytter varslere, og tar særlig hensyn til at forskere tidlig i karrieren eller på korte kontrakter er spesielt sårbare
- Utvikle infrastruktur for generering, behandling og beskyttelse av data og annet forskningsmateriale, som er nødvendig for reproduserbarhet, etterrettelighet og ansvarlighet

Utfordringer

Forskningssikkerhet: Institusjonene skal sikre at forskningen skjer i henhold til forskningsetiske normer og gjøre risikovurderinger knyttet til ansvarlig internasjonalt samarbeid.

Endringer i helseforskningsloven: Institusjonene skal sikre at forskningen skjer i henhold til forskningsetiske normer og foreta en lovlighetskontroll.

Tillit til forskning i FEK i 2026

- FEK skal bidra til at samfunnet har tillit til forskning
- Forskjell på tillit og troverdighet (velbegrunnet tillit)
- Sammenheng mellom forskningsetikk og tillit: Tilliten synker markant når det oppstår tvil om forskningen er uavhengig, når forskningsmiljøer oppfattes som politiske og når resultater går på tvers av egne interesser og verdier (Thue m.fl. 2022: 8) .
- Forskning er under press på ulike måter, og det har betydning for tillit

Program

- **Del 1: 10:10-11:20: Forskningsetiske vurderinger ved institusjonene**
- **Del 2: 11:45-12:35: Forskning om forebyggende arbeid**
- **Del 3: 12:40 -13:20: Tillit til forskning**

De nasjonale
forskningsetiske
komiteene

Lykke til med dagen!

E-post: helene.ingierd@forskningsetikk.no

www.forskningsetikk.no